

Inkeri Sava – Virpi Vesanen-Laukkanen (toim.)

**TAITEEKSI
TARINOITU
OMA ELÄMÄ**

PS-kustannus

Kustantajan yhteystiedot

PS-kustannus

PL 303 Aatoksenkatu 8 E

40101 Jyväskylä 40720 Jyväskylä

Asiakaspalvelu

puhelin: (014) 3370 070

faksi: (014) 3370 071

Internet: www.ps-kustannus.fi

sähköposti: asiakaspalvelu@ps-kustannus.fi

Tuottaja Pekka Santalahti

puhelin: (014) 3370 077

sähköposti: pekka.santalahti@ps-kustannus.fi

Tekninen toimitustyö: Teija Varis

Kieliasun tarkistus: Mirva Kiviaho

Valokuvat: s. 9, 43, 63, 72, 120, 128, 137, 140, 162 ja 177 Virpi Vesanen-Laukkanen

s. 96 ja 99 Inkeri Sava

s. 112 ja 115 Krista Pelkonen

s. 143 ja 145 Minna Strömberg

Kansi ja taitto: Tarja Honkanen

© Tekijät ja PS-kustannus

PS-kustannus

Opetus 2000

ISBN 952-451-097-9

WS Bookwell Oy

Juva 2004

SISÄLLYS

Inkeri Sava – Virpi Vesanen-Laukkanen

Lukijalle	7
------------------------	---

TARINALLINEN TAIDETYÖSKENTELY	15
--	----

Virpi Vesanen-Laukkanen – Inkeri Sava – Mari Martin

Yhteistyötä ja yhteistä jakamista	16
--	----

Työskentelyä opettajan ja oppilaiden kanssa	16
--	----

Taide ja elämäntarinat – opettajien taiteellinen työpaja	19
--	----

Oppilastyöskentely	20
--------------------------	----

Inkeri Sava – Arja Katainen

Taide ja tarinallisuus itsen ja toisen kohtaamisen tilana	22
--	----

Identiteetti, minuus ja itsestä vieraantuminen	22
---	----

Tarinoissa rakentuva itseys	24
-----------------------------------	----

Minuus historiallisena totuutena ja itseilmaisussa luotuna	26
--	----

Omaelämäkerrallinen muisti ja kehollisuus.....	28
--	----

Taiteellinen ja tarinallinen mielikuvitus	29
--	----

Nykytaide, tarinat ja henkilökohtaisuus	30
---	----

Taide leikkinä	32
----------------------	----

Materiaalien merkitys tarinatyöskentelyssä.....	33
---	----

Tarinoitu itseys taidekasvatuksessa	34
--	----

Tulevan tarinat.....	35
----------------------	----

Aistivoimaisuus.....	36
----------------------	----

Taidepedagoginen toiminta	36
---------------------------------	----

Aikuisen ja lapsen tarinat	37
----------------------------------	----

KOULU TAIDETARINOIDEN PAIKKANA	41
---	----

Inkeri Sava

Kasvattajan oikeus – ja vastuu – omaan elämään	42
---	----

Rakasta itseäsi niin kuin oppilaitasi	44
--	----

Oikeassa paikassa oikeaan aikaan	46
---	----

Ahdistus herätti matkalle itsen luo	47
---	----

Psyykkistä matkantekoa	48
-------------------------------------	----

Kuka olen yksilönä, kollektiivin jäsenenä, kasvatustyön ammattilaisena? ..	50
---	----

Tarinallinen itsereflektio kasvattajan työvälineenä	52
--	----

Portfolio tarinallisen itsereflektoinnin muotona	54
--	----

Kollektiivinen jakaminen	54
--------------------------------	----

Taide ja kasvattaja	55
----------------------------------	----

Itseymmäryksestä opettajan ja oppilaan kohtaamiseen	56
--	----

Virpi Vesanen-Laukkanen

Katson ulos kuvastani	59
------------------------------------	----

Taide kietoo elämät yhteen	60
---	----

Kuviksi tehty lapsuus ja nuoruus	61
---	----

Kadonnutta herkeä esimässä	64
----------------------------------	----

Kohtaamme ja kätelemme	66
------------------------------	----

Taiteen tekemisen terapeuttisuudesta	68
Taiten tehty satumaailma	70
Ajan antaminen	71
Tarinoinnin tärkeys	74

Mari Martin

Satu elämän kosketuspintana – lapsen ja aikuisen kerronta	77
Sadun yhteys omaan elämään	78
Lapsen oma satu	
Lapsinäkökulmaa etsimässä	79
Satu syntyy	80
Tunne tärkeydestä	82
Satuhahmo alkaa elää	83
Yhteinen satu	85
Esityksen muotoaminen	87
Esitys	89
Lapsi sadunkertojana	90
Aikuiselle tärkeä satu	93
Satujen saari	93
Veljekset	94
Tuntoja esityksen jälkeen	97
Kertomisen merkitys	99
Koulu kertomisen paikkana	101
Vieraanvarainen koulu?	102
Koulu kokonaisvaltaisen kasvun paikkana	101
Kaaos ja hallinta	104

Krista Pelkonen

Itkeekö leijona, jos sitä sattuu oikein kovasti? Kuvaus voimaeläinprojektista starttiluokalla	107
Roolini starttiluokan opettajana	108
Voimaeläimet lapsen elämässä	109
Voimaeläinprojektin vaiheet	110
Pohdintaa voimaeläimistä	113
Lapset näkyviksi	114
Oma voimaeläimeni – susi ja koira	116
Ajatuksiani voimaeläin- ja kirjaprojektista	117

Joonas Tast

Nukkeysteisö, Puusankari ja Martikainen	119
Luokkatyöskentelystä	119
Kohtasin oppilaitteni nukkeyhteisön	121
Aikuisyhteisöni – yhteistyö taiteilijan kanssa	126
Yhteys itseeni	127
Puusankari	128
Martikainen	129
Martikainen ja Puusankari	130
En ole normiopettaja	131

Minna Strömberg

Junttaan minuuteni multa, ravitsen juuriani menneellä, kasvatan oksillani tulevaa. Minä itsessäni, suvussani ja ympäristössäni. Omaelämäkerrallista työstämistä kuvataiteen keinoin	134
Oma kuvallinen prosessointini	135
Rakennettuja muistoja	136
Tärkeiden asioiden muistiin merkitseminen	138
Elämännesteet	139
Kuvallinen kommentointi.....	141
Oppilaiden juurruttamisesta	142
Omakuvallista löytöretkeilyä.....	143
Voimaa mielikuvista.....	148

Ilona Tikka

Muistojen keinussa	150
Kulttuurishokki Suomessa – tie marginaalisuuteen	152
Juurten etsintää	154
Opettajuuteen kasvu	155
Identiteetistä	157
Konstrukttiivinen marginaalisuus	158
Miten opetamme marginalisoituneita oppilaita?	159
Kulttuurienvälinen sensitiivisyys	160
Kokemuksista voimavaroja	161
Taide elämäkokemuksen esille tuojana ja eheyttäjänä	163
Maailmanlaajuinen yhteisö ja maanpinnan alla olevat lonkerot	165

Mari Krappala

Avoin tila lapsen ja aikuisen välillä	167
Enemmän kuin itseys	167
Itseyden, paikan ja toivon aistiminen alkuna uudelle	169
Toiseuden kulttuuriin kurominen	172
Eettinen suhde toiseen	175
Avoin tila opetuksessa	178

Lähteet	181
----------------------	-----

Liite 1

Opettajien taidetyöpajatoiminta 2001–2003	191
--	-----

Liite 2

Satuhahmot ja oma taiteilijakirja	
Taiteilijan ja luokanopettajan yhteistyö 2002–2003	211